

Трансформація системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку

Бігдаш Володимир Дмитрович¹, Прокопенко Дмитро Миколайович²

Опубліковано	Секція	УДК
02.08.2024	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок	338.48

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17567005>

Анотація. Стаття присвячена дослідженню трансформації системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку.

Розглянуто трансформацію системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку. Визначено, що сучасні тенденції цифрової економіки вимагають від страхових компаній переосмислення підходів до управління фінансовими потоками, ризиками та капіталом із використанням інноваційних технологій, аналітичних інструментів і принципів сталого розвитку. Обґрунтовано, що цифровізація створює нові можливості для підвищення ефективності, прозорості та адаптивності фінансових процесів, сприяє формуванню довіри з боку клієнтів, інвесторів і державних регуляторів.

Проаналізовано роль внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів у системі управління фінансовими ресурсами страхової компанії, визначено їх вплив на стратегічні рішення, фінансову стійкість і конкурентоспроможність організації. Наголошено, що інформаційна відкритість, транспарентність та інтеграція принципів ESG (екологічних, соціальних і управлінських стандартів) є ключовими умовами забезпечення фінансової надійності страхових установ.

Особливу увагу приділено ролі цифрових інструментів — таких як Big Data, блокчейн та штучний інтелект — у формуванні сучасної системи фінансового контролю, оцінки ризиків та моніторингу результатів діяльності. Доведено, що впровадження цифрових рішень дозволяє не лише оптимізувати управлінські процеси, а й забезпечити дотримання принципів сталого розвитку та соціальної відповідальності. Зроблено висновок, що ефективна трансформація системи фінансового управління страхової компанії можлива за умови комплексного підходу, який поєднує технологічні інновації, стратегічне планування, відповідальне управління ресурсами та сталий розвиток.

Отримані результати мають практичне значення для вдосконалення фінансової політики страховиків, підвищення їхньої стійкості та зміцнення довіри до національного страхового ринку.

Ключові слова: страхові компанії, фінансове управління, трансформація, страховий сектор, цифровізація, сталий розвиток економіки, ESG-принципи.

¹ старший викладач, Національна академія управління, Міжрегіональна академія управління персоналом, <https://orcid.org/0000-0001-8069-8792>

² викладач, Національна академія управління

Transformation of the financial management system of insurance companies in the context of digitalization and sustainable development

Abstract. The article is devoted to the study of the transformation of the financial management system of insurance companies in the context of digitalization and sustainable development.

The research examines the transformation of the financial management system of insurance companies in the context of digitalization and sustainable development. It is determined that modern trends in the digital economy require insurance companies to rethink their approaches to managing financial flows, risks, and capital through the use of innovative technologies, analytical tools, and sustainability principles. It is substantiated that digitalization creates new opportunities to enhance efficiency, transparency, and adaptability of financial processes, while also fostering trust among clients, investors, and state regulators.

The research analyzes the role of internal and external stakeholders in the financial management system of insurance companies, defining their influence on strategic decisions, financial stability, and organizational competitiveness. It emphasizes that information transparency, openness, and the integration of ESG principles (environmental, social, and governance standards) are essential conditions for ensuring the financial reliability of insurance institutions.

Particular attention is paid to the role of digital tools — such as Big Data, blockchain, and artificial intelligence — in forming a modern system of financial control, risk assessment, and performance monitoring. The study demonstrates that the implementation of digital solutions not only optimizes management processes but also ensures compliance with sustainable development and corporate social responsibility principles.

It is concluded that the effective transformation of the financial management system of an insurance company is possible only through a comprehensive approach that combines technological innovation, strategic planning, responsible resource management, and sustainable growth. The obtained results have practical value for improving insurers' financial policies, strengthening their resilience, and enhancing public trust in the national insurance market.

Keywords: insurance companies, financial management, transformation, insurance sector, digitalization, sustainable economic development, ESG principles.

Вступ

У сучасних умовах глобальної економічної трансформації страхові компанії відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності, соціальної безпеки та розвитку національної економіки. Вони не лише виконують функції фінансових посередників, а й виступають активними учасниками інвестиційних процесів, управління ризиками та реалізації політики сталого розвитку. Цифровізація фінансового сектору докорінно змінює підходи до управління страховими компаніями, зумовлюючи потребу в інноваційних моделях фінансового менеджменту, які поєднують ефективність, прозорість і соціальну відповідальність.

Сучасна система фінансового управління страхової компанії базується на інтеграції цифрових технологій, аналітичних платформ, систем штучного інтелекту та блокчейн-рішень, що дозволяють забезпечити гнучкість, адаптивність і високу точність прийняття управлінських рішень. Водночас, формування довіри з боку клієнтів, інвесторів і регуляторів стає стратегічним пріоритетом страховиків, адже саме вона визначає рівень їхньої конкурентоспроможності та надійності.

У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження трансформації системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку, що передбачає переосмислення ролі стейкхолдерів, впровадження ESG-принципів (екологічних, соціальних і управлінських стандартів) та модернізацію бізнес-процесів.

Метою цього дослідження є дослідження трансформація системи фінансового

управління страхових компаній, що відбуваються в умовах цифровізації та сталого розвитку.

Результати

В сучасних умовах страхові компанії виступають не лише фінансовими посередниками, а й ключовими суб'єктами фінансового ринку. Вони забезпечують стійкість економічної системи, сприяють залученню інвестиційних ресурсів та підтримці соціальної безпеки.

З поширенням цифрової трансформації фінансового сектору роль страхових компаній суттєво зростає, адже від ефективності управління фінансовими потоками страховика залежить рівень його конкурентоспроможності, надійності та здатності забезпечувати сталий розвиток.

Поняття «страхова компанія» у сучасній економічній теорії визначається як юридична особа, що акумулює кошти страхувальників на основі страхових премій і здійснює відшкодування у разі настання страхових випадків, що здійснюється відповідно до умов договору. Однак у нових реаліях цифрової економіки страхові компанії поступово трансформуються у технологічно орієнтовані фінансові інститути, які активно впроваджують інноваційні інструменти управління ризиками, аналітичні платформи, системи штучного інтелекту та блокчейн-технології. Такі зміни дозволяють підвищити ефективність управлінських процесів, прозорість фінансових операцій і рівень довіри клієнтів до страхових компаній. Це підкреслює їхню роль як активних учасників ринку, які поєднують функції фінансового управління, інвестиційного аналізу та ризик-менеджменту.

Система фінансового управління страхової компанії за своїм змістом є складною багаторівневою структурою, яка включає планування, прогнозування, аналіз, контроль та регулювання фінансових потоків. У сучасних умовах цифровізації вона зазнає суттєвих змін — відбувається перехід від традиційних фінансових методів до інтегрованих моделей управління, що базуються на великих даних (Big Data), автоматизованих алгоритмах та аналітиці в режимі реального часу. Використання цифрових фінансових платформ дозволяє страховим компаніям приймати більш обґрунтовані стратегічні рішення, оптимізувати витрати та підвищувати рентабельність.

В контексті сталого розвитку страхові компанії потребують не лише фінансової стабільності, а й соціальної відповідальності, екологічної свідомості та належного корпоративного управління. Таким чином управління фінансами трансформується з вузькоекономічного процесу у комплексну систему, що враховує інтереси внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів — акціонерів, клієнтів, державних органів, громадських інституцій та інших установ і організацій.

Особливу увагу також слід приділяти взаємозв'язку між фінансовою стійкістю страховика та довірою споживачів. Як правило довіра клієнтів є результатом ефективного управління ризиками, прозорої звітності, своєчасного виконання зобов'язань і високої якості сервісу. Саме ці чинники визначають репутаційний капітал страхової компанії — нематеріальний актив (гудвіл), який має вирішальне значення в умовах підвищеної конкуренції та глобальної цифровізації.

У сучасних умовах глобальної цифрової трансформації та переходу до моделі сталого розвитку роль заінтересованих сторін (стейкхолдерів) у діяльності страхових компаній суттєво зростає. Впровадження інноваційних цифрових технологій, зокрема автоматизованих систем обробки даних, аналітичних платформ, штучного інтелекту та блокчейн-рішень, змінює підходи до фінансового управління, підвищує прозорість бізнес-процесів та зміцнює довіру між учасниками фінансового ринку. В цих умовах особливої ваги набуває ефективна взаємодія між страховими компаніями та їхніми внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами, адже саме вони формують основу сталого розвитку фінансової системи.

За принципом взаємодії стейкхолдерів можна поділити на внутрішніх і зовнішніх.

До внутрішніх стейкхолдерів належать особи, безпосередньо задіяні у створенні результату або реалізації фінансових стратегій страхової компанії: власники, акціонери, рада директорів, менеджмент, працівники та підрозділи, відповідальні за управління ризиками, цифрові інновації та фінансовий аналіз. Ці суб'єкти визначають стратегічні напрями розвитку, забезпечують фінансову стабільність і ініціюють трансформацію управлінських процесів відповідно до вимог сталості та цифрової етики. Зовнішні стейкхолдери включають клієнтів, контрагентів, державні регулятори, банки, ЗМІ, рейтингові агентства, конкурентів, а також інвесторів, які, хоча й не залучені до управління компанією безпосередньо, здійснюють вагомий опосередкований вплив на її фінансові результати та репутацію. У цифрову епоху цей вплив посилюється завдяки швидкому поширенню інформації у відкритому медіапросторі та зростанню вимог до прозорості бізнесу.

Варто наголосити, що кожен стейкхолдер виконує певну рольову функцію, завдяки якій впливає на проєкт чи діяльність компанії. Тому доцільно розглядати не окрему особу або організацію, а саме функціональну роль, яку вона виконує у фінансовій екосистемі. В умовах цифровізації з'являються й нові категорії стейкхолдерів — наприклад, провайдери фінтех-послуг, оператори електронних платформ, незалежні аудитори цифрових звітів, що підсилює важливість побудови комплексної системи фінансової комунікації.

Оцінювання фінансової стійкості та надійності страхової компанії з боку зовнішніх стейкхолдерів базується на відкритій фінансовій інформації, що публікується у звітах компанії, аналітичних оглядах або за сприяння професійних організацій — рейтингових агентств, саморегульованих об'єднань учасників фінансового ринку та державних регуляторів. У цьому контексті транспарентність (інформаційна відкритість) стає необхідною умовою забезпечення довіри, адже дозволяє об'єктивно оцінити рівень фінансової стабільності та стійкості компанії.

Водночас страхування залишається одним із ключових фінансових інструментів забезпечення соціально-економічної стабільності держави. У контексті сталого розвитку воно виконує подвійну функцію: з одного боку — захищає майнові інтереси громадян і підприємств від ризиків природного, техногенного чи економічного характеру, а з іншого — сприяє відновленню економічного потенціалу через фінансову підтримку постраждалих секторів.

Фінансово-економічна стійкість страхової компанії безпосередньо залежить від якості управління її фінансовими ресурсами. Оптимізація структури активів, диверсифікація інвестиційного портфеля, управління ризиками на основі цифрової аналітики, впровадження систем моніторингу фінансових потоків та автоматизованих рішень для прогнозування ліквідності — усе це складові сучасної трансформації фінансового менеджменту. Цифрові інновації забезпечують підвищення точності фінансового аналізу, прискорення обігу інформації, зниження транзакційних витрат і створення умов для прийняття ефективних стратегічних рішень.

В умовах посиленої конкуренції на страховому ринку та зростання ролі ESG-критеріїв (екологічних, соціальних і управлінських факторів) виникає потреба у формуванні нової моделі фінансового управління, орієнтованої не лише на прибутковість, але й на відповідальне використання ресурсів, етичну поведінку компаній, підтримку сталого розвитку суспільства. Забезпечення фінансової стійкості, цифрової адаптивності та довіри клієнтів стає ключовим напрямом трансформації страхового сектору України.

Отже, трансформація системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку передбачає комплексну модернізацію бізнес-процесів, перехід до інтелектуальних моделей управління, інтеграцію принципів ESG (екологічних, соціальних і управлінських стандартів) у фінансову стратегію, а також зміцнення партнерської взаємодії між страховими компаніями та їхніми стейкхолдерами. Саме така

модель управління забезпечує не лише стабільність і прибутковість страховиків, а й сприяє підвищенню довіри суспільства до фінансового ринку України.

У процесі цифровізації та переходу до сталого розвитку система фінансового управління страхової компанії зазнає глибоких змін — від структури взаємодії зі стейкхолдерами до принципів формування фінансової політики. Саме це зумовлює актуальність подальших досліджень, спрямованих на вдосконалення методів фінансового аналізу, підвищення прозорості бізнесу та формування довгострокової довіри до страхових інституцій у цифрову добу.

Висновки

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що трансформація системи фінансового управління страхових компаній в умовах цифровізації та сталого розвитку є закономірним етапом еволюції фінансового сектору.

Вона охоплює модернізацію організаційної структури, інтеграцію цифрових інструментів управління, розвиток інформаційної відкритості та вдосконалення взаємодії із заінтересованими сторонами.

Цифрові технології — штучний інтелект, Big Data, блокчейн — забезпечують ефективний моніторинг фінансових потоків, прогнозування ризиків і підвищення точності управлінських рішень, водночас сприяючи формуванню довіри клієнтів і зміцненню репутаційного капіталу страховиків. Впровадження принципів сталого розвитку та ESG-принципів у фінансову політику компаній створює умови для збалансованого поєднання прибутковості, соціальної відповідальності та екологічної свідомості.

Отже, сучасна модель фінансового управління страхової компанії має ґрунтуватися на синергії технологічних інновацій, стратегічного ризик-менеджменту та сталих цінностей. Такий підхід забезпечує не лише підвищення ефективності діяльності страховиків, але й сприяє розвитку довгострокової фінансової стабільності, формуванню прозорого ринку страхових послуг і зміцненню фінансової системи України загалом.

Список використаних джерел

1. Богріновцева, Л. М., Житар, М. О., & Чамор, Г. С. (2019). Фінансова стійкість страхових компаній: управління ризиками. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України, (1), 7-19.
2. Бондаренко, В. М. (2015). Конкурентна стратегія страхових компаній на ринку фінансових послуг. Науковий вісник Полісся, (3), 19-27.
3. Віленчук, О. М. (2021). Інноваційні стратегії управління діяльністю страхових компаній: міжнародний та національний контексти. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series Economic Sciences*, (41), 65-70.
4. Галац, М. М. (2019). Шляхи підвищення ефективності управління страховими компаніями України. Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції.– Вінниця: Видавничо-редакційний, 68.
5. Глухова, В., & Крот, Л. (2023). Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*, (54).
6. Доманчук, А. І. (2018). Формування системи управління фінансами страхових компаній. *Причорноморські економічні студії*, (30 (2)), 60-67.
7. Кнейслер, О. В. (2015). Методологія класифікації фінансових потоків страхових компаній. *Економічний аналіз*, (20), 157-163.
8. Кривенцова, А. М. (2017). Шляхи підвищення ефективності управління

фінансовим станом страхових компаній України. Проблеми системного підходу в економіці, (6 (2)), 98-103.

9. Ковова, І., Шпирко, О., & Ківало, Д. (2023). Фінансове управління в страхових компаніях. Економіка і управління, 43-52.

10. Кужелєв, М. О., & Житар, М. О. (2016). Фінансова стійкість страхових компаній в умовах динамічного зовнішнього середовища. Економічний вісник університету, (29 (1)), 287-294.

11. Петрук, О. М., Полчанов, А. Ю., Ніколаєнко, С. М., & Дячек, С. М. (2023). Планування в системі фінансового менеджменту страхових компаній в умовах воєнного стану. Економічна наука, (11), 5-8.

12. Приказюк, Н. В., & Білокінь, Л. О. (2017). Теоретичне упорядкування методів та інструментів фінансового ризик-менеджменту страхових компаній. Економічний аналіз, (27, № 1), 139-149.

13. Стеценко, Б. О., & Бугай, В. З. (2020). Доцільність антикризового управління страховими компаніями в Україні. Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації, 84.